

ga je po vzroku njegove otožnosti in zamolklosti. Mladi slikar pa je hiral — radi nesrečne ljubezni; njegova izvoljenka je bila iz plemenite hiše in njen oče je ni hotel dati plebejcu. Kralj ga je potolažil, izposloval je slikarju njegov ideal, bil je celo pri ženitnini slikarjevi za starejšina — in ko je slikarju zdaj umrla draga polovica — se je nekdanji starejšina še nanjo spomnil z vencem na mrtvaško krsto.

Umor Maca Kinleya — prorokovan. L. 1898 je baje prorokoval učenjak dr. Max Mühlentbach v listu „Philosophical Journal“, da vidi v Washingtonu belo hišo zavito v črno. In to pomenja, da bo predsednik Mac Kinley umorjen ter da bo žalovala po njem vsa Amerika. Leta 1900 je izdal Mühlentbach brošuro, v kateri je iznova trdil, da se je nekdo namenil predsednika umoriti ter da je njegovo življenje do novembra meseca 1901 v nevarnosti. — Sedaj, ko se je to prorokovanje izpolnilo, vzbuja seveda veliko senzacijo.

53 oseb gladu umrlo. Kakor kaže statistika, je umrlo preteklo leto v Londonu 53 oseb vsled lakote. Med temi žrtvami gladu so otroci, šele par tednov in starčki, ki štejejo nad 80 let.

Mačeha morilka. 23. septembra je bila pred porotniki v Lincu na smrt obsojena 20letna Katarina Lehnerova z Dürnberga, ker je 28 aprila t. l. zadušila svojo triletno pastorko ter jo potem vrgla v 7 m globok studenec. Po umoru je baje bila zelo vesela ter si je godla na ustno harmoniko. Zdaj pa ji za- goje „štrik!“

Dvojenec carjev. Na Ruskem je carju točno močno podoben neki grof, da ga je svoje dni nagovoril v Petrogradu celo yorski vojvoda kot carja. — „Grof“, pravil mu je nekdanj car, „zakaj ne spremenite svojega obraza? pustite si vsaj brke obriti. S tem se ni šaliti. Ker te tako čuda podoben svojemu nesrečnemu carju, te vedno v nevarnost.“ — „Sire“, dejal je na to grof, če je kdo toliko srečen, da je podoben svojemu milostnemu vladarju rad prenaša potem druge neprijetnosti.“ — „Torej prav“, odgovoril je car z britkim nasmevom. „Kadar nočete sami na sebi izpremeniti svojega obraza, potem le pazite, da tega ne stori nikrat kak anarhist ali nihilist s svojim samokresom.“

Gospodarske stvari.

Važnost in poraba živinske soli. (Konec.) Najpriljavnejši način pokladanja soli je enakomerno porisanje soli po krmi, ali če se pomeša z rezanico, otrobi in dr., ali če se raztopi v takozvanem napojju. Na vsak način se priporoča, vsaki živali posebej določiti določeno ji množino soli, da je vsled neenake razdelitve ne dobi ena žival preveč, druga premalo. Enakomerno je, sol pokladati živalim vsak dan; vendar je more, ako okolščine tako naneso, tudi le dvakrat ali trikrat na teden dati odmerjena sol. Sol, ki se na živalim polagati, se mora, če je v kosih ali gručah, poprej zdrobiti in presejati, da živali ne požirajo velikih kosov soli, ker bi se v želodcu le počasi topila in povzročila trajno draženje želodčnih sluznic. Pri

ovcah je tudi na to gledati, da sol ne pride v dotiko z njih volno, ker se ovce potem ližejo, in iz tega lahko nastane grda navada, da volno žró. Namesto da bi zrnato sol klaji primeševali, je v mnogih slučajih bolje, živalim dajati solnike za lizanje (kameno sol ali umetne solne kamene), ker potem živali lahko užijejo soli, kolikor je potrebujejo, in se pri tem navadno tudi manj soli porabi, ker se je nič ne poizgubi in ne použije čez mero. Solniki za lizanje pa morajo biti gosti in trdni, da se ne drobé in živali ne požirajo večjih kosov, kateri, kakor je že bilo povedano, želodcu škodujejo. Za avstrijske razmere pride pač v prvi vrsti denaturirana živinska sol po znižani ceni v poštev. O tej pa je med ljudstvom toliko napačnih mislij in neometeljnih presodkov, da gotovo ni odveč, če si nje sestavo in svojstva natančneje ogledamo. Denaturirana živinska sol se tako nareja, da se navadna dobrozrnata sol pomeša z majhnimi množinami pelinovega praška (0.25%) in rdečega železnega okisa (0.5%). Ti dodatki so živini čisto neškodljivi. Nasprotno, pelin že prebavljanje spodbuja in je toraj sestojni del mnogih pod raznimi imeni v trgovini nahajajočih se „živinskih praškov“. Železni okis je čisto nedolžna, neraztopna tvarina, ktere se najmočnejše kisline komaj primejo in katera zapusti živalsko telo neizpremenjena, ne da bi bila v njem povzročila kak dober ali slab učinek. V tem oziru je z njo tako, kakor z malimi množinami peska ali prsti, ki se vedno drže krme. Tudi je množina železnega okisa v denaturirani soli tako neznamenita, da ne more na prebavila nikakor dražljivo vplivati ali jih kako drugače nadlegovati. Ako bi se živinčetu naenkrat dala zaužiti vsa množina železnega okisa, ki je v soli za vse leto, bi vendar živinče ne použilo več železnega okisa, kakor požre v enem dnevu peska z 10 kg dobrega sena, kterege se drži samo 1/2 % peska. Da so tako neznamne množine čisto neškodljive, pa je istotako znano, kakor se redkokdaj dobi seno, ki bi ne imelo nad 1/2 % peska. Tudi v drugi klaji je navadno več kakor 1/2 % peska. Ker pa je železnega okisa učinek tak kakor drobnega peska in ker ga krava z živinsko soljo použije na dan kvečjemu 1/4 g (toliko kakor tehta 5 do 6 pšeničnih zrn), toraj je pač jasno, da ne more imeti na kravo nikakega učinka. V solinah se sicer drobnozrnata sol skrbno pomeša s sredstvi denaturacije, ali pod vplivom vlage se pri ležanju včasih napravijo trdnejše gruče in po stresanju med vožnjo se lahko denaturirana sol deloma odmeša tako, da denaturirane snovi niso več enako razdeljene v soli. Zato se priporoča, denaturirano živinsko sol pred porabo, še enkrat dobro premešati ali presejati, da živali dobivajo vedno enako sestavljeno sol. Predsodek proti nekterim vrstam denaturirane živinske soli se včasih razodeva z vprašanjem; ali ima morska sol v sebi jod in ali je sumno morsko sol rabiti za napravo denaturirane živinske soli? Na to moramo odgovoriti: Ne! V morski soli sploh ni joda in tudi v morski vodi so tako zelo neznamne množine joda, da se z navadnimi kemijskimi sredstvi še dokazati ne more in da so potrebne čisto posebne priprave in natančni

načini, da se jod zasledi v morski vodi. Morska voda ima v sebi dosti manj joda kakor ga imajo navadne slanice, in kakor iz teh ne preide nič joda v varjeno sol, tako ga tudi iz prve ne pride nič v morsko sol, marveč v obeh slučajih ostanejo neznatne množine joda v lužnici. Taki presodki proti denaturirani soli so toraj brez podlage; veljavni so le oni ugovori, ki se nanašajo na razmeroma previsoko ceno in zelo zamotane načine dobave. Želeti in upati je, da se bode tudi tem ugovorom kmalu izbilo dno. Denaturirano živinsko sol, ki se lahko spozna po rdečkasti barvi, je razločevati od črne gnojilne soli. Ta je denaturirana z rezkimi kiselastimi tvarinami, ki so njivski zemlji sicer ugodne, živalim pa škodljive. Ta črna gnojilna sol, ki je vse kaj drugega kakor poprej pod tistim imenom oddaljni odpadki solin, je samo za gnojenje porabna, živalim pa se ne sme pokladati, ker jim je škodljiva.

Dr. E. Meissl.

Zavrelica. Ta jako nevarna bolezen na vinu je pri nas v poletnem času nekaj jako navadnega. Posebno šibka črna vina iz mokrotnih let, ko je grozdje močno gnilo, so jej jako podvržena. Vendar ne prizanaša belemu vinu, če pride to v sod, kterege je zavrelica pokvarila. Komur vino zavre ali se mu zbirs, ni nič kaj čisljan kletar. Njegova klet je navadno zamazana, a reda ni v nji nobenega. Vino se v sodu le malokdaj polni, še redkeje pa pretaka. Včasih stoji vino vso zimo in morebiti vse leto na drožju. Neumni kletar misli, da dá drožje vinu moč toda se močno moti. Nesnaga in malopridnost je prvi vzrok tej bolezni, kajti s tema lastnostima se v klet in v vino priklatijo tudi neke glivice, ki vino zavro. Te glivice so tako majhne, da jih s prostim očesom ne vidimo, z drobnogledom pa komaj. Kaj nam je toraj storiti, da se nam ta bolezen ne priklati v klet? V prvi vrsti se držimo snage in vino večkrat zalivajmo in pretakajmo. Pretakati je mlada vina vsaj štirikrat v letu, in sicer pred božičem, meseca marca ali aprila, meseca junija ali julija in v začetku oktobra. Če se pa vino večkrat pretoči, je tem bolje. Mošt iz gnilega grozdja naj povre na zdravih tropinah in naj se dene v sod, ki se je zapuhal nekoliko z žveplom. Tudi je paziti, da se vino poleti preveč ne ugreje; zato naj se hrani vedno v hladni kleti. Še celo prevažanje v vročini zbudi včasih bolezen. Zavrelica se spozna na tem, da se vino začne peniti, in da preminja barvo in okus ter izgublja kislino. Črno vino rjavi, belo tamni, oboje pa se moti. Vino diši kakor bi bilo poparjeno, in če se je bolezen že močno vkoreninila, je jako zoperno. Ako se zapazijo že prvi pojavi bolezni, dá se vino še rešiti, če je bolezen že daleč, je izgubljeno. Niti dobrega žganja ni mogoče dobiti iz njega. V prvem slučaju naj se vino brž pretoči v sod, ki je z žveplom močno zapuhan. Res da izgubi črno vino s tem nekoliko barve, toda vsaj ostane nekaj časa pitno in zabrani nadaljno kvarjenje. Vendar naj se vino kmalu porabi. Kdor ima ali si lahko izposodi pasterizator, to je orodje, v katerem se vino v ceveh segreje na 60° C. je najbolje, da rabi to pripravo. Pasterizovanje ne dá vinu nobenega duha, ga nič ne

pokvari, a odpravi mu skoro gotovo bolezen. Posoda, v kateri je vino zavrelo, naj se večkrat opere in odrga z vrelo vodo, kateri se je dodalo več sode in in nekoliko žveplene kisline; potem naj se napolni s čisto vodo, ki ostane nekoliko dnij v nji. Kadar se posoda zopet rabi, naj se ne deva v njo — vsaj prvič ne — najboljše vino, ampak če mogoče le domača pijača. Če se pokvari ta, ni tolike skode kakor pri dragem vinu.

V mesni sušilnici v katero se sedaj ne spuščajo dim, imam nekaj bohov špeha, v kterege so pred kratkim prišli črvi. Kako črve odpraviti in kako se sploh špeh poleti obvaruje pred črvi? Odgovor: Črvi v špehi so ličinke muh, ktere letajo po špehu ter vanj polagajo jajca, iz katerih izlezejo ličinke, ktere Vi imenujete črve. Špeh poleti obvarovati črvov je torej toliko, kolikor obvarovati ga muh, kar ni težko, le muham ni pustiti pristopa v shrambo. Ker mora biti shramba zračna in se morajo okna odpirati, zato naj bodo okna aastavljena s kako redko tkanino, ki pač prepušča zrak, ne pa muh, Črviv špeh se najbolje popravi, ako ga zopet nekoliko v dimu presušimo, ker dim kmalu zatre vse zaloge.

Kdaj je bolje trte grobati, jeseni ali spomladi? Odgovor: Z grobanjem trt je tisto, kakor s saditvijo drevja. Groba se lahko jeseni in spomladi, a glede uspeha ni velike razlike; vendar utegne imeti jesensko grobanje marsikako prednost, in sicer se jesenska grobanica hitreje okorenini in se delo opravi ob času, ko ni mnogo drugega dela, dočim je spomladi v tako dovolj opravila.

Loterijske številke.

Trst, dne 21. septembra: 35, 74, 18, 43, 71.
 Gradec, dne 28. septembra: 23, 21, 54, 45, 27.

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo, ki, ako mogoče nekaj slovenski razume, sprejme se s 15. oktobrom v

trgovino s knjigami in papirjem
W. Blanke=ja v Ptuj.

Rabljene

Kište za zrnje
 odna po nizkih cenah
Fersch
 v Ptuj, florjanski trg.